

Panun pakinoita

Siperian esikko.

Vaikka kehityskäyräni luonnontieteiden harrastajana hyvin ansaitusti päätyikin kuutoseen sekä kasvi- että eläinopin kohdalta olen silti aina rakastanut kaikenkokoisia ja värisiä sekä eläimiä että kukkia. Jos esim. kasvien keruu olisi sattunut johonkin toiseen ikäkauteen kuin mihin se koulujärjestyksen mukaan sattuu, ja jos opettajia ei olisi velvoitettu yhdistämään opetukseensa latinalaisia nimiä ja muita kommervärkkejä, niin eipä tiedä minkä suunnan elämäni olisi voinut saada.

Mutta jo silloin, kun suhteeni kukkiin oli pakonalaisuudesta johtuvan väkinäistä, löysin tämän Kesäläni välittömästä läheisyydestä, kostealta rantaniityltä kauniin pienen sinipunaisen kukan, joka minulle esiteltiin Siperian esikoksi, Primula Sibiricaksi, jonka kasviopin määräämäksi arvoksi osoitettiin muistaakseni neljä, vaikka sitä kauan aikaa pidinkin harvinaisena kympiä kukkana.

Siperian esikko ei kuitenkaan tuolla eteläisellä Saunarannan niemen rantaniityllä ollut mikään harvinaisuus. Se kukki silloin niinkuin vielä tänäkin kesänä niin runsaslukuisena, että koko ranta loisti sinipunaisena. Vaatimattoman, mutta suloisen ulkomuotonsa, niinkuin vaihtelevan sinisen värisävynsäkin puolesta sopeutui se erinomaisesti juuri tuohon lakeaan maisemaan. Siperian esikkoa kasvava matala rantaniitty juhannuksen alustan iltana aurin gonlaskun aikaan on eräs kauneimpia näkyjä, mitä mieleeni on syöpynt Tyvenen matalavetisen kortetta kasvavan lahden pinta välkehtii laskevan auringon ihmeellisiä värejä, joista juuri sinipunainen on vallitsevin. Vastapäinen lehtimetsä — vesi erottaa matalametsäisen saaren niityistä — kuvastuu hievahtamattomana kuin valokuvassa vedenpintaan ja lahdenpoukaman toisella puolella taittuvat auringonsäteet muutamien harmaiden ja punaisten tupasten ikkunoihin savun

noustessa kohisuoraan taivaalle Ja Siperian esikko kukkii levittäytyen hienon hienona mattona metsän reunasta kortteikkoon saakka.

Joka juhannuksen alus on esikko myös kukkinut ylskamarini ikivanhalla kirjoituspöydällä. Siihen liittyy yhtä mieluisia muistoja kuin johonkin päivä-vänkkara- papinkaulukseen tai kissankelloon lapsuudessa.

Siksipä sydämeni mieluisasti sykähtikin kun äskettäin löysin pätkän ystävämmä tapulikaupunki Raahen pää-äänenkannattajan yleisönosastossa, missä otsikolla "Rantakukka — Raahen kukka" puhuttiin juuri tästä esikostani. Näen siitä, että kukkaa Raahessa nimitetään Rantakukaksi, ja että se olen naisesti liittyy raahelaisten juhannuksen viettoon. Kaikesta päättäen on tämä esikko ajoittanut vaelluksensa Pohjanlahtemme rannikolla juuri Raahen seuduilla, vaikka tarina sen maahan saapumisesta — se on nimittäin "laivajäniksenä" saapunut tänne Venäjältä, kuten nimitänkin jo sanoo — sopisi yhtä hyvin tämän Saunarannan rantamalle. 60 vuotta sitten kuuluu kasvi viihtyneen hyvin paikallisenä juuri Raahen rantamalla,

jonne sen on kerrottu joutuneen maahan tuodun siperialaisen viljan mukana, jota "Vanha raahelainen" kertoo jauhattun nykyisen Ruonan konepajan paikalla olleessa suuressa höyrymyllyssä, Lundbergin "tuulimyllyssä". Mutta myös esikon Kesälän viereisen rantaniityn läheisyydessä ovat kaukormerten purjehtijat purkaneet ja lastanneet. Jolleivät ne tänne olekaan viljaa kuljetaneet, koska täällä sijaitsi "vain pohjoismaiden aikanaan suurin saha ja suhteellisen pieni yhdyskunta, niin ovat ne voineet kuljettaa siperialaista viljaa Toppilaan ja saapua sieltä tänne puutavaraa lastaamaan. Ja jonkun sellaisen onkarin mukana on Saunarannan esikkojenkin esiäiti voinut tänne saapua, jos on voinut rantojakin pitkin levitä.

En silti vastusta "Vanhan raahelaisen" ehdotusta, että tätä somaa pientä kukkaa, surumielisen rantamaisen kaunistajaa ja ilahduttajaa, kutsuttasiin vaikka "Raahen kukaksi". Olen vain iloinen, kun sain kuulla jotain sen esi-isistä ja maailmanmaikoista. On kuin se nyt olisi entistäkin läheisempi minulle.